

รายวิชาภาษาไทย

รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

เรื่อง การอ่านข้อความที่เป็นการบรรยาย
และพรรณนา

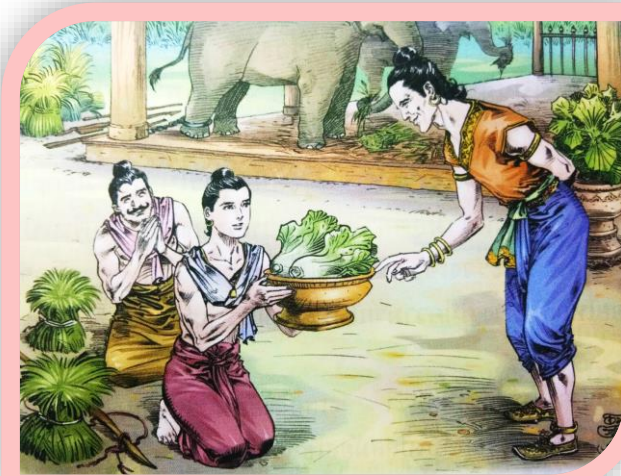
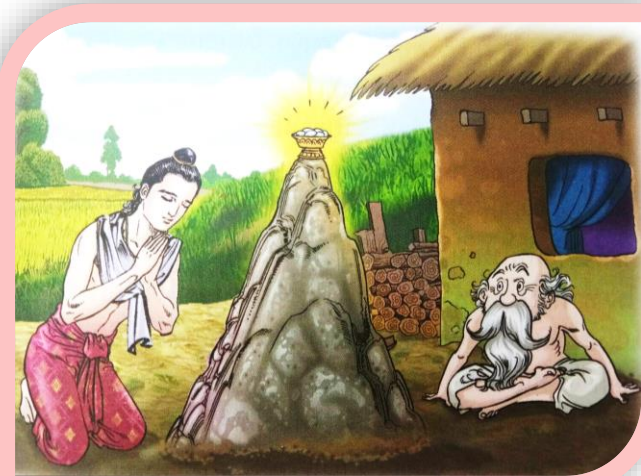
ครูผู้สอน ครูชลภัทน์ คงกำเนิด
ครูวาสนา โพธิวงศ์

หน่วยการเรียนรู้ที่

๗

ราชาธิราช ตอน กำเนิดมะกะโท

แหล่งที่มาของรูปภาพ : จากหนังสือเรียนวรรณคดีลำนำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

กิจกรรม : ชวนอ่านชวนคิด

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความตาม
ที่กำหนดให้ แล้วตอบคำถามเกี่ยวกับ
ข้อความที่อ่าน

ให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้

มะกะโทเป็นบุตรมะปะนาย ผู้เป็นพ่อค้าใหญ่
อยู่บ้านเกาะวาน แขวงเมืองมะตะมะ แลมะกะโท
นั้นมีน้องหญิงคนหนึ่งชื่อนางอุ่นเรือน น้องชายถัด
จากอุ่นเรือนชื่อมักกะตา มะกะโทมีอายุสิบสี่สิบห้าปี

การอ่านข้อความ ที่เป็นการบรรยายและพรรณนาโวหาร

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกลักษณะของข้อความประเภทบรรยายและพรรณนาได้
๒. อ่านข้อความประเภทบรรยายและพรรณนาได้
๓. มีมารยาทในการอ่านและมีนิสัยรักการอ่าน

คำถามเข้าสู่สาระสำคัญ

บรรยายอาหารคืออะไร

บรรยายโวหาร

คือ โวหารที่ใช้บรรยาย เล่าเรื่องราวหรือ เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ต่อเนื่องกัน โดยชี้ให้เห็น ถึงตัวละคร เวลา สถานที่ สภาพแวดล้อมของ เรื่องที่อ่าน ตลอดจนผลของเรื่องที่เกิดขึ้น

สรุปหลักการของบรรยายโวหาร

๑

- บรรยาย
- เล่าเรื่อง
- เหตุการณ์

๒

- ตัวละคร
- ฉาก สถานที่
- แวดล้อม

๓

- ขยายเรื่อง
- ผลของเรื่อง
- สรุปเรื่อง

คำถามเข้าสู่สาระสำคัญ

พรรณนาโวหารคืออะไร

พรรณนาโวหาร

คือ โวหารที่พรรณนาถึงความงดงามของ
สิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น ธรรมชาติ สถานที่ ตัวละคร
มีการแทรกอารมณ์ ความรู้สึก ถ้อยคำ ภาษา
เพื่อให้ผู้อ่านเกิดภาพพจน์และจินตนาการ

สรุปหลักการของพรรณนาโวหาร

๑

- พรรณนา
- ความงดงาม
- ชมสิ่งต่าง ๆ

๒

- ภาพพจน์
- จินตนาการ
- แสง สี เสียง

๓

- ถ้อยคำภาษา
- สละสลวย
- อรรถรส

ตัวอย่างข้อความ ที่เป็น**การบรรยายโวหาร**

เรื่อง คุณค่าชีวิต

“มีนกกาขงชนิดหนึ่ง ซ่อนกอีแรพรด เลือกทำรัง
ตามต้นไม้ที่ปลอดภัย เช่น พงเตย ท่านผู้หนึ่งที่รักนก
และเฝ้าสังเกต เล่าให้ฟังถึงนกอีแรพรดผิวเมียคู่หนึ่ง
กำลังปักไข่สองฟองในพงเตยข้างบ้านท่าน

เรื่อง คุณค่าชีวิต (ต่อ)

งูเห่าตัวหนึ่งเลื้อยเข้าไปในบริเวณนั้น ทั้งพ่อแม่
นกตื่นตกใจ กลัวจะเกิดอันตรายแก่ลูก ทั้งคู่ร้องและ
บินฉวัดเฉวียนไล่สัตว์ร้าย พุงเข้าрумจิกตีงูเห่าที่กำลัง
แผ่แม่เบี้ยคอยฉกอย่างไม่คิดชีวิต

เรื่อง คุณค่าชีวิต (ต่อ)

จนในที่สุดงูเห่าทนไม่ได้เลื้อยหนีไป ความรักของ
พ่อแม่เป็นเช่นนี้ ไม่ว่าจะป็นสัตว์หรือมนุษย์”

(จากหนังสือเรียนวรรณกรรมปฏิสัมพันธ์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ - ๖
ความเรียงร้อยแก้ว เรื่อง คุณค่าชีวิต หน้า ๑๓ กระทรวงศึกษาธิการ)

เรื่อง สายน้ำสายชีวิต

จากลำธารสายน้อยค่อยรินไหล	จากขุนเขาเนินไพรในปากกว้าง
ลำธารน้อยเลาะเรื่อยมาตามทาง	บรรจบกันเป็นลำรางชลาลัย
เป็นแหล่งน้ำอาบกินของสัตว์ป่า	เป็นบ้านของเหล่าปลาได้อาศัย
เป็นหยาดทิพย์ชโลมดินถิ่นพฤษภไพร	เขียวชอุ่มทั่วไปทั้งตาปี

(จากหนังสือเรียนภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ เรื่อง สายน้ำสายชีวิต หน้า ๒๐๙)

ตัวอย่างข้อความ ที่เป็น การพรรณนาโวหาร

เรื่อง หุบเขากินคน

“อ้อมผ่านไม้ใหญ่ขนาดสองโอบ กองธงทั้งสี่พบ
เห็นพญาลอหมอบซุกอยู่กลางกอหญ้าเหลืองเกรียม
หน้าแดงสดไล่ตังสีน้ำคร่ำ ขนปีกเลื่อมระยับจับแดด
เป็นสีเขียวกำกวมคราม

เรื่อง หุบเขากินคน (ต่อ)

แล้วทาทับด้วยทองแถมจนสว่างไสว ขนหาง
อ่อนโค้งราวแก้งัดตด เหลือบแว้งแว้ง กลมกลื่นอ่อน
แกดูเรียวระหง ขนออกอ่อนนุ่มดูนวลเนียนราวไม่เคย
คลุกฝุ่นเฝ้าละอองดิน”

(เรื่อง หุบเขากินคน ของ มาลา คำจันทร์)

เรื่อง บ้านหลังใหม่ของปูเสฉวน

“ทุกเช้า เมื่อดวงตะวันโผล่พ้นน้ำ ท้องฟ้าก็ค่อย ๆ กลายเป็นสีส้มอ่อน ขอบเมฆสว่างเรื่อเรืองเหมือน ขลิบด้วยเส้นไหมสีทอง ทุกชีวิตบนชายหาดแห่งนี้ ดำเนินไปอย่างปกติสุข”

(เรื่อง บ้านหลังใหม่ของปูเสฉวน ของ กระทรวงศึกษาธิการ)

กิจกรรมพัฒนาทักษะการอ่านข้อความ ประเภทบรรยายโวหารและพรรณนาโวหาร

ให้นักเรียนฝึกอ่านข้อความประเภทบรรยายโวหาร
และพรรณนาโวหาร ในใบงานที่ ๑ ตามที่กำหนดให้

คำชี้แจงบทบาทครูปลายทาง

- ๑) แจกใบงานที่ ๑
- ๒) สังเกตการทำงานของนักเรียน
และให้คำแนะนำในการทำงาน
- ๓) ตรวจใบงานที่ ๑ และประเมิน
การอ่านข้อความประเภทบรรยาย
และพรรณนาโวหาร

คำชี้แจงกิจกรรมนักเรียน

- ๑) นักเรียนทำใบงานที่ ๑
เรื่อง การอ่านข้อความประเภท
บรรยายและพรรณนาโวหาร
- ๒) จับคู่กันฝึกอ่านข้อความประเภท
บรรยายและพรรณนาโวหาร
ตามที่กำหนดให้

ใบงานที่ ๑

การอ่านข้อความที่เป็นการบรรยายและพรรณนา

เลียมเรียบเป็นเมืองเล็กนิดเดียว แต่เรารู้สึกว่าพอได้
เดินในเมืองเลียมเรียบสักสองสามรอบ เราก็รู้จักเขมร และ
เมืองเขมรขึ้นมากเอาการอยู่ เราข้ามแม่น้ำเลียมเรียบไป
เดินเล่นกันตามชายฝั่งแม่น้ำ ตรงข้ามกับตัวเมือง ที่นั่นมี
วัดใหญ่อยู่วัดหนึ่งมีกำแพงคอนกรีต

ใบงานที่ ๑

การอ่านข้อความที่เป็นการบรรยายและพรรณนา

มีลานวัดโรยทรายสะอาดสะอ้าน มีโบสถ์คอนกรีต
ประดับกระจกแวววาว มีกุฏิติดการเปรียญ ตึกโอโถง
มีอะไรเป็นตึกที่คงไม่พลาดจากโรงเรียนนักธรรม ความจริง
วัดนี้มีอะไรทุกอย่างที่จะถูกใจสมภารบ้านนอก

ใบงานที่ ๑

การอ่านข้อความที่เป็นการบรรยายและพรรณนา

เราเห็นวัดนี้สะอาดสะอ้านร่มเย็นดีก็เดินเข้าไปเที่ยว
ชวนกันหยุดไหว้พระที่หน้าโบสถ์หน่อยหนึ่ง แล้วก็เดิน
ต่อไป เสียงพระหลายองค์กำลังว่าคาถาอะไรซ้ำ ๆ เป็น
ทำนองอยู่ เราก็คิดว่าท่านกำลังท่องสวดมนต์ พวกเรา
สามคนเคยบวชมาแล้วคือครูกับผมบวชวัดบวรฯ

ใบงานที่ ๑

การอ่านข้อความที่เป็นการบรรยายและพรรณนา

คุณประหยัต์บวชวัดประยูรวงศ์ คุณประยูรคนเดียวที่ยังเป็นคนดิบ ฉะนั้นเสียงข้างมากของเราเมื่อได้ยินเสียงพระสวดมนต์ก็อดไม่ได้ อยากจะฟังว่าท่านสวดอะไรกัน จึงชวนกันย่อ่งไปยืนใกล้ ๆ ตึกอะไรที่หน้าตาเหมือนโรงเรียนนักธรรมนั้น

ใบงานที่ ๑

การอ่านข้อความที่เป็นการบรรยายและพรรณนา

เพราะท่านกำลังท่องเที่ยวอยู่ในนั้น เรายืนอยู่เป็นนาน
พยายามจับคำว่า ท่านท่องเที่ยวอะไรกันแน่ พอจับคำ
ได้แล้วเราก็เดินกลับ พระวัดนั้นท่านกำลังท่องสูตรคุณเป็น
ภาษาฝรั่งเศส”

(ข้อความข้างนี้ คัดมาจากหนังสือ “ถกเขมร” ของ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช
เขียนเรื่องนี้เมื่อครั้งไปเที่ยวประเทศกัมพูชา)

ใบงานที่ ๑

การอ่านข้อความที่เป็นการบรรยายและพรรณนา

สูงระหงทรงเพรียวเรียวรูศ
พิศแต่หัวตลอดเท้าขาวแต่ตา
คิ้วก่งเหมือนกงเขาดีดฝ้าย
หูกลวงดวงพักตร์หักงอ

งามละม้ายคล้ายอุฐกะหลาป่า
ทั้งสองแก้มก็คล้ายดังลูกยอ
จมุกละม้ายคล้ายพริ้วขอ
ลำคอโตตันสั้นกลม

ระเด่นลันได : พระมหามนตรี (ทรัพย์)

ใบความรู้ที่ ๑

การอ่านข้อความที่เป็นการบรรยายและพรรณนา

บรรยายโวหาร คือ ข้อความที่เป็นการเล่าเรื่อง การกล่าวถึง เหตุการณ์ที่ต่อเนื่องกัน โดยชี้ให้เห็นฉาก สถานที่ เวลาเหตุการณ์ สาเหตุที่ก่อให้เกิด สภาพแวดล้อม บุคคลที่เกี่ยวข้องตลอดจนผลที่เกิดจากเหตุการณ์นั้น ๆ เนื้อหาในการบรรยายอาจเป็นเรื่องจริง เช่น ประวัติบุคคล เรื่องเล่าจากประสบการณ์หรือเป็นเรื่องสมมุติ เช่น นิทาน นิยาย เรื่องสั้นที่มีการเล่าเรื่อง

ใบความรู้ที่ ๑

การอ่านข้อความที่เป็นการบรรยายและพรรณนา

พรรณนาโวหาร คือ ข้อความที่เป็นการให้รายละเอียดของ
สิ่งใดสิ่งหนึ่งอาจจะเป็นบุคคล วัตถุ สถานที่หรือเหตุการณ์ก็ได้ โดย
ยกพรรณนาส่วนประกอบแต่ละส่วนให้แจ่มแจ้งหรือชี้ให้เห็นลักษณะ
เด่นของสิ่งนั้น ๆ อาจพรรณนาถึงความงดงามของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น
ธรรมชาติ สถานที่ ตัวละคร มีการแทรกอารมณ์ ความรู้สึก ถ้อยคำ
ภาษาเพื่อให้ผู้อ่านเกิดภาพพจน์และจินตนาการ

สรุปการทำกิจกรรม

การอ่านข้อความประเภทบรรยายและพรรณนาโวหาร

คำถามสรุปบทเรียน

การอ่านข้อความที่เป็นการบรรยายโวหาร
และพรรณนาโวหารมีประโยชน์อย่างไร

บทเรียนครั้งต่อไป

“การอ่านจับใจความเรื่อง ราชานิราช
ตอน กำเนิดมะกะโท”

สิ่งที่ต้องเตรียม

๑. ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ
๒. ใบงานที่ ๒ เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ
เรื่อง ราชอิรราช ตอน กำเนิดมะกะโท

สามารถดาวน์โหลดใบความรู้และใบงานได้ที่ www.dltv.ac.th

